

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS LYTIES PAGRINDU ORGANIZUOJANT POLICIJOS PAREIGŪNŲ PATRULIAVIMĄ

2017 m. lapkričio 16 d. Nr. (17)SN-182)SP-88

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) gautas S. K. (toliau – Pareiškėjas) skundas dėl galimos diskriminacijos lyties pagrindu darbo santykių srityje. Pareiškėjas nurodo, jog dirba Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kelių policijos valdybos Kelių patrulių rinktinėje (toliau – Rinktinė). Pareiškėjas praneša, jog nuo rugsėjo mėnesio duotas nurodymas Kelių patrulių rinktinės policijos ekipažuose dirbti po vieną patrulį, tačiau pareigūnės moterys, priešingai nei pareigūnai vyrai, patruliuoja kartu su porininkais vyrais; tik pareigūnai vyrai dienos metu pradėjo patruliuoti po vieną. Pareiškėjo nuomone, tokiu būdu policijos pareigūnai vyrai galimai yra diskriminuojami dėl lyties, nors tiek vyrams, tiek moterims taikomi tokie patys reikalavimai dėl tarnybinės veiklos ir darbinių savybių.

Lygių galimybių kontrolierius kreipėsi į Vilniaus apskrities vyriausiąjį policijos komisariatą, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministeriją (toliau – VRM) bei Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos generalinį komisarą (toliau – Departamentas), prašydamas pateikti informaciją apie Rinktinėje dirbantiems pareigūnams duotą nurodymą dienos metu patruliuoti po vieną, ar pareigūnėms moterims ir pareigūnams vyrams praktikoje taikomi skirtingi reikalavimai, t. y., pareigūnės moterys patruliuoja kartu su porininkais vyrais, o pareigūnai vyrai patruliuoja po vieną; dėl kokių priežasčių pareigūnams vyrams bei pareigūnėms moterims galimai taikoma skirtinga patruliavimo tvarka; kokie teisės aktai reglamentuoja tokio patruliavimo tvarką; ar nurodymas skirti po vieną policijos pareigūną į patrulių ekipažą (ne budėti stacionariame poste ir (arba) atlikti specialias užduotis) yra teisėtas ir užtikrinantis tinkamą viešojo saugumo funkcijų atlikimą; ar, policijos pareigūnui patruliuojant vienam, kyla didesnis pavojus jo saugumui, lyginant su patrulių ekipažais, kuriuose patruliuoja du policijos pareigūnai.

Lygių galimybių kontrolierius

n u s t a t ė:

2017 m. rugsėjo 28 d. Tarnyboje gautame Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato rašte Nr. 10-S148175(1.46F-10) „Dėl informacijos pateikimo“ nurodoma, kad Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato (toliau – Vilniaus m. VPK) 2008 m. balandžio 21 d. įsakymu Nr. 10-V-279 patvirtintame apraše (toliau – Aprašas) Vilniaus miesto VPK pareigūnams nustatytos išplėstinės patruliavimo sąlygos. Rašte teigiama, kad pagal Aprašą sudaromi pareigūnų patruliavimo planai, atsižvelgiant į teritorijos kriminogeninę padėtį, patruliavimo maršruto ypatumus, policijos pareigūno darbo patirtį ir įgūdžius (darbo stažas privalo būti ne mažesnis nei treji metai), asmenines savybes. Tiek patruliams vyrams, tiek patrulėms moterims priskiriamas vykdyti konkrečias užduotis, taikomi vienodi reikalavimai, priklausomai nuo jų pareigybės aprašymuose numatytų funkcijų.

2017 m. spalio 12 d. gautas VRM raštas Nr. 1D-5396, kuriame nurodoma, jog VRM negavo oficialios informacijos apie pareigūnų patruliavimo po vieną tvarką, taikomą Rinktinėje, ir nuo 2017 m. rugsėjo mėn. pradėtą taikyti naują patruliavimo tvarką, kai patruliuoti po vieną siunčiami išimtinai pareigūnai vyrai, todėl VRM negali nei paneigti, nei patvirtinti, jog pareigūnėms moterims ir pareigūnams vyrams sudaromos skirtingos tarnybos atlikimo sąlygos. VRM nuomone, negalima pateikti vienareikšmio atsakymo, ar, policijos pareigūnui patruliuojant vienam, gali kilti didesnis pavojus jo saugumui, lyginant su patrulių ekipažais, kuriuose būna du policijos pareigūnai. Pareigūnų saugumas priklauso nuo įvairių aplinkybių – iškvietimo pobūdžio, įvykio sudėtingumo, paros laiko, teritorijos, kurioje patruliuojama, pareigūno turimos patirties.

2017 m. spalio 12 d. Tarnyboje gautas Rinktinės raštas Nr. 10-S-156676(1.46E-10-10). Jame paneigiama aplinkybė, kad formuojant Rinktinės pareigūnų tarnybos grafikus pareigūnams vyrams bei pareigūnėms moterims sudaromos skirtingos patruliavimo sąlygos. Rinktinės darbas organizuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos policijos veikos įstatymu, Lietuvos policijos patrulių veiklos instrukcija, patvirtinta Departamento generalinio komisaro 2011 m. liepos 19 d. įsakymu Nr. 5-V-673, Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statutu. Pareigūnų lytis nėra kriterijus sudarant patruliavimo pajėgų išdėstymo planą ir pareigūnų patruliavimo pobūdį – sudarant

patruliavimo pajėgų išdėstymo planą, išimtinai orientuojamasi į tai, kad būtų užtikrintas kokybiškas pavestų funkcijų vykdymas optimaliais resursais, o ne į užduočių skirstymą, priklausomai nuo pareigūnų lyties. 2017 m. rugsėjo 1 d. Rinktinėje faktiškai dirbo 119 pareigūnų, iš jų – 15 moterų ir net 104 vyrai, t. y., Rinktinėje tarnaujančios moterys sudaro tik 12,6 procento bendro pareigūnų skaičiaus. Per laikotarpį nuo 2017 m. rugsėjo 1 d. iki 2017 m. rugsėjo 30 d. į pajėgas pavienis patrulis buvo skiriamas 27 kartus, iš jų 10 kartų pavienis patrulis buvo pareigūnė moteris, 17 kartų – pareigūnas vyras. Atsižvelgiant į aplinkybę, kad moterys sudaro tik kiek daugiau nei 12 procentų šios tarnybos pareigūnų, duomenys rodo, jog moterims Rinktinėje nedaromos išimtys dėl patruliavimo.

2017 m. lapkričio 8 d. Tarnyboje gautame Departamento rašte Nr. 5-S-10546 nurodoma, jog Departamentas neturi duomenų, kad pareigūnėms moterims bei pareigūnams vyrams praktikoje būtų sudaromos skirtingos tarnybos atlikimo sąlygos, t. y., pareigūnės moterys patruliuotų kartu su porininkais vyrais, o po vieną patruliuotų išimtinai pareigūnai vyrai. Susipažinus su 2017 metų rugsėjo–spalio mėnesių Rinktinės pajėgų išdėstymo planais nustatyta, kad pavieniui patruliuoti yra skiriami ir pareigūnai vyrai, ir pareigūnės moterys. Patruliavimas po vieną, laikantis teisės aktų nuostatų, gali būti pasirenkamas kaip priemonė viešajai tvarkai užtikrinti. Policijos pareigūnai, įgyvendindami policijos uždavinius ir atlikdami pavestas funkcijas, kiekvieną dieną, nesvarbu, ar patruliuoja po vieną ar po kelis, gali susidurti su tam tikru tiesioginiu arba netiesioginiu pavojumi jų gyvybei, sveikatai ar turtui. Pavojus pareigūnų saugumui priklauso nuo daugelio aplinkybių: tiesiogiai vykdomų užduočių pobūdžio, konkretaus įvykio aplinkybių, asmeninių fizinių ir dalykinių savybių, profesinių įgūdžių, turimų specialiųjų priemonių, mokėjimo jomis naudotis ir pan. Profesinės taktikos prasme, kuo daugiau policijos pareigūnų sudaro policijos patrulį, tuo lengviau jie turėtų susidoroti su jų gyvybei arba sveikatai galinčiu kilti pavojumi. Atsižvelgiant į tai, nustatytos gana griežtos patruliavimo po vieną sąlygos.

2017 m. lapkričio 13 d. Tarnyboje gautas Pareiškėjo pranešimas, kuriame nurodoma, jog po Pareiškėjo skundo pateikimo Tarnybai ydinga praktika organizuojant patruliavimą po vieną policijos pareigūną nutraukta ir skunde aprašytos aplinkybės išnyko. Pareiškėjas nurodo, kad nutraukus skundžiamus veiksmus tyrimą tikslinga sustabdyti arba nutraukti.

Lygių galimybių kontrolierius

k o n s t a t u o j a:

Pagal Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 11 str. 2 punktą, darbdavio arba darbdavio atstovo veiksmai yra pripažįstami pažeidžiančiais moterų ir vyrų lygias teises, jeigu jis organizuodamas darbą sukuria darbuotojui dėl asmens lyties blogesnes (geresnes) darbo sąlygas.

Lygių galimybių įstatymo 29 straipsnio 3 dalies 4 punkte nustatyta, jog, kai lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai (neveikimas) nutraukiami, tyrimas nutraukiamas.

Atsižvelgiant į tai, jog Pareiškėjo skunde nurodyti galimai moterų ir vyrų lygias teises pažeidžiantys veiksmai yra nutraukti, tyrimas dėl Pareiškėjo galimo diskriminavimo lyties pagrindu organizuojant policijos pareigūnų patruliavimą nutrauktinas.

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasis Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 3 dalies 4 punktu,

Lygių galimybių kontrolierius

n u s p r e n d ž i a:

1. Tyrimą dėl Pareiškėjo galimo diskriminavimo lyties pagrindu Rinktinėje organizuojant policijos pareigūnų patruliavimą nutraukti.

2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją, Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kelių policijos valdybos Kelių patrulių rinktinę, Vilniaus apskrities vyriausiąją policijos komisariatą, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministeriją bei Policijos departamentą prie Vidaus reikalų ministerijos.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01119 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Seimo kontrolierius,
laikinei pavaduojantis lygių galimybių kontrolierių

Raimondas Šukys